

GENOOTSCHAP NEDERLAND - ARUBA

NIEUWSBRIEF 6 / SEPTEMBER 2020

Geachte deelnemer van het Genootschap Nederland-Aruba, geachte lezer!

De coronacrisis in de Cariben schreeuwt om een oplossing. Het Genootschap Nederland-Aruba roept Aruba en Nederland daarom op tot een compromis. Hechte koninkrijksrelaties moeten het Koninkrijk een lief ding waard zijn.

Wie laveert in deze benarde situatie het verstandigst en met de minste averij? Wie heeft de moed om bereid te zijn tot een compromis? Het Genootschap verwijst naar de recente lezing van president Klaas Knot van De Nederlandsche Bank. 'Als we een sterk Europa willen dat de gewone mensen beschermt tegen de risico's die hen bedreigen, dan moeten we bereid zijn de stappen te zetten die daarvoor nodig zijn', zei hij.

Daarop voortbordurend meent het Genootschap dat staatssecretaris Knops en premier Wever-Croes tot een vergelijk moeten kunnen komen, ten behoeve van volgende generaties en om zorg voor de kwaliteit van de samenleving.

Wat kan de Europese Unie voor Aruba betekenen? Welke mogelijkheden en kansen zijn er om de financiële nood te verlichten en te investeren in een duurzaam herstel. Het Genootschap Nederland-Aruba vroeg twee Nederlandse leden van het Europees Parlement, Malik Azmani (VVD) en Tom Berendsen (CDA) een bijdrage te schrijven. 'Aruba maakt aanspraak op de gelden van een groot Europees ontwikkelingsfonds'.

Ik wens u veel leesplezier. En het ga u goed!

Namens het bestuur van het Genootschap Nederland-Aruba,

Nico van Grieken

Voorzitter

= = = = =

- Genootschap Nederland-Aruba roept op tot compromis: 'Hechte koninkrijksrelaties zijn een lief ding waard. Caribisch crisisgebied schreeuwt om een oplossing'
- Malik Azmani (VVD): Aruba maakt aanspraak op groot Europees ontwikkelingsfonds
- Tom Berendsen (CDA): 'Statuswijziging naar 'ultraperifeer gebied' maakt meer EU-steun mogelijk'

* * *

**Hechte koninkrijksrelaties zijn een lief ding waard:
Caribisch crisisgebied schreeuwt om een oplossing**

'Samen sterker uit de crisis', was de titel van de inmiddels befaamde HJ Schoolezing die Klaas Knot onlangs hield. De president van De Nederlandse Bank pleitte voor nauwere

afstemming van economisch beleid, wederkerigheid én het inleveren van nationale bewegingsvrijheid. Hij wenste politici veel moed toe, want ‘er is geen land dat lichtvaardig soevereiniteit opgeeft’.

Zijn lezing ging over de toekomst van de Europese Unie. Op eigen schaal zou ons Koninkrijk der Nederlanden een vergelijkbaar model kunnen hanteren bij de noodhulp aan de Caribische landen: uitgebreide financiële hulp gekoppeld aan een tijdelijke beperking van de ‘nationale bewegingsvrijheid’ om orde op zaken te stellen en de economie te versterken. De vraag is of dat kan en of er voldoende draagvlak voor is.

Deernis, compassie, onmacht

Wie thans vanuit Nederland naar het Caribische deel van het Koninkrijk kijkt, voelt deernis, compassie en onmacht. Hoe kunnen Aruba, Curaçao en Sint Maarten, kleinschalige democratieën en kwetsbare eilandelijke samenlevingen, zich daadwerkelijk en op eigen kracht teweerstellen tegen een mondiale macht als Covid-19? Dat kunnen zij niet. Zeker niet zonder hulp van de Koninkrijksregering.

De coronacrisis raakt de economie van de Caribische landen keihard. De nood is hoog. Op Aruba bijvoorbeeld is het toerisme volledig ingestort. De hotelbezetting is met ruim negentig procent gedaald. Velen op het ‘Happy Island’ zijn werkloos geraakt en afhankelijk geworden van voedselhulp, mogelijk gemaakt door Nederland, Rode Kruis en lokale hulporganisaties.

De tijd dringt

Staatssecretaris Knops is inmiddels enkele maanden in onderhandeling met de Arubaanse minister-president Evelyn Wever-Croes – zij nam al het moedige initiatief om de salarissen van ambtenaren en politici in Aruba stevig te verlagen. Die gesprekken gaan over een concept Rijkswet Caribische Hervormingsentiteit en een bijbehorend herstelprogramma.

Tot nu toe is er geen akkoord, dringt de tijd en is het overleg stilgevallen. Premier Wever-Croes wil daarom andere bronnen aanboren om haar overheidsapparaat te kunnen laten functioneren. De mogelijkheden zijn beperkt en, ingeval van buitenlandse leningen, zelfs riskant, omdat de Rijksministerraad daarvoor toestemming moet geven.

Akkoord noodzakelijk

Al met al is de economische, maatschappelijke en politieke druk enorm. Een terugval van de economische groei met ruim dertig procent is zeer waarschijnlijk, zei prof. dr. Raymond Gradus, voorzitter van het College Aruba financieel toezicht, onlangs bij het Genootschap Nederland-Aruba.

Sociaaleconomische hervormingen zijn absoluut noodzakelijk, meent hij, wijzend op grote zorgen over pensioenen, arbeidsmarkt, belastingen, gezondheidszorg en overheidsfinanciën. Zijn boodschap: Nederland en Aruba moeten binnen het koninkrijksverband daadwerkelijk tot een akkoord komen over financiële steun.

Die zorgen worden gedeeld door de Arubaanse Kamer van Koophandel, de Arubaanse Hotel and Tourism Association (AHATA) en de ondernemingsorganisatie Aruba Trade & Industry Association (ATIA). Onomwonden vragen zij het Arubaanse kabinet snel te besluiten. Uitblijven van een akkoord met Nederland leidt tot faillissementen, torenhoge werkloosheid en meer sociale malaise. Het ondernemingsklimaat én de positie van Aruba op de internationale kapitaalmarkt zouden verder verslechteren.

Pijnlijk aantasting autonomie

Aruba, Curaçao en Sint-Maarten moeten, aldus Knops, instemmen met de instelling van een 'hervormingsentiteit', een Zelfstandige Bestuursorganisatie (ZBO) die, 'onafhankelijk van de Nederlandse regering, ondersteunt en monitort, zonder formele bevoegdheden over te nemen, die bij de organen van de landen berusten'. Deze vormt, volgens hem, geen schending van de autonomie. In de Cariben wordt deze eis ervaren als een pijnlijke, ongewenste en onnodige aantasting van de autonomie.

Tegelijkertijd schreeuwt het crisisgebied om een oplossing. Wie laveert in deze benarde situatie het verstandigst en met de minste averij? Wie heeft de moed om bereid te zijn tot een compromis? 'Als we een sterk Europa willen dat de gewone mensen beschermt tegen de risico's die hen bedreigen, dan moeten we bereid zijn de stappen te zetten die daarvoor nodig zijn', zei Knot.

Daarop voortbordurend zouden staatssecretaris Knops en premier Wever-Croes tot een vergelijk moeten kunnen komen, ten behoeve van volgende generaties en om zorg voor de kwaliteit van de Arubaanse samenleving. Een vergelijk, waarin beide partijen de noodzaak tot hervorming erkennen, uitmondend in een gezamenlijke aanpak. Behoud van hechte koninkrijksrelaties is een lief ding waard.

* * *

Malik Azmani (VVD): 'Slim zijn en kansen zien'

Aruba maakt aanspraak op groot Europees ontwikkelingsfonds

De Europese Unie biedt Aruba de komende jaren vele kansen om de financiële nood te verlichten en te investeren in een duurzaam herstel. Dit schrijft Malik Azmani, lid van het Europees Parlement, VVD-fractie leider en vicefractie voorzitter van de Europese liberalen (Renew Europe) in zijn bijdrage aan het Genootschap Nederland-Aruba. Boodschap: 'Aruba aanspraak op een nieuw te vormen ontwikkelingsfonds van naar schatting 444 miljoen euro'.

'Sinds de verkiezingen in 2019 ben ik lid van het Europees Parlement voor de VVD en vicevoorzitter van de Renew Europe Group, de liberale partij. Ik houd me vooral bezig met de onderwerpen migratie en buitenlandse zaken van de Europese Unie. In het korte tijdsbestek dat ik nu hier zit, heb ik al veel geleerd over het reilen en zeilen van 'Brussel', zoals het werk van de gezamenlijke Europese instituties vaak wordt aangeduid.

De Europese hoofdstad heeft zijn eigenaardigheden, ongeschreven regels en geheel eigen manier van werken. Het duurde even voor ik het jargon en alle procedures onder de knie had, maar inmiddels kan ik zeggen dat ik redelijk ingeburgerd ben in het 'Brusselse'.

De belangrijkste les is dat je in Brussel goed moet nadenken over hoe je iets wilt bereiken. In het doolhof van instituties, regels en procedures is het van belang om vooral met focus te werken, kansen te zien, goede timing te kiezen en tegelijkertijd om draagvlak te creëren voor hetgeen bereikt moet worden. Door slim te bewegen en te handelen, kun je kansen verzilveren.

Vele EU-programma's voor LGO Aruba

Ook voor Aruba liggen er kansen in Brussel, een land dat de EU-status heeft als 'landen en gebieden overzee' (LGO). Het maakt daardoor aanspraak op vele EU-programma's die als doel hebben de gebieden te ondersteunen, te stimuleren en te ontwikkelen.

De LGO-status is een Europeesrechtelijke status van een aantal landen en gebieden die vanwege hun historische band met een lidstaat van de Europese Unie een speciale, gelijkwaardige relatie hebben met Europa. Dit partnerschap stimuleert al vele jaren samenwerking en ontwikkeling tussen de EU en LGO-landen en gebieden. Onder andere projecten in het onderwijs, het MKB en duurzaamheidsprojecten worden in Aruba gefinancierd met Europese fondsen.

In de afgelopen jaren heeft de EU bijvoorbeeld 9 miljoen euro geïnvesteerd in het Nationaal Onderwijsplan van Aruba en met steun van de EU werkt de Universiteit van Aruba aan een nieuwe faculteit voor technologie en duurzaamheid.

Toerisme platgelegd

Het afgelopen half jaar heeft de pandemie, die ons allen raakt, wereldwijd een enorme impact gehad en daar is Aruba helaas niet van uitgezonderd. Hoewel het coronavirus hier gelukkig relatief weinig slachtoffers heeft geëist, zijn de indirecte gevolgen groot omdat door reisbeperkingen het toerisme, een zeer belangrijke economische motor voor het land, totaal is platgelegd.

In deze enorm moeilijke tijd is het nu zaak te kijken hoe de sociale, economische en gezondheidsgevolgen van deze pandemie beperkt kunnen worden. Ook de EU kan daarbij een rol spelen. Omdat de gevolgen van deze pandemie overal gevoeld worden, is in Brussel de vraag neergelegd hoe de EU mensen kan helpen.

Daarom wordt er momenteel naarstig gekeken en onderhandeld over de vraag hoe de volgende zevenjarige begroting eruit moet gaan zien en hoe die kan bijdragen aan duurzaam herstel van deze crisis. De onderhandelingen zijn nog volop bezig, maar er is al wel iets te zeggen over zaken waar Aruba profijt van zou kunnen hebben.

Aanspraak op groot ontwikkelingsfonds

Met de samensmelting en versimpeling van een aantal fondsen wordt in de volgende begroting één groot instrument opgezet, namelijk de NDIC (Neighbourhood, Developments and International Cooperation Instrument). Dit fonds gaat onder andere het EDF (European Development Fund) vervangen en zal in omvang een van de grootste fondsen worden in het Europees budget.

In totaal zal naar verwachting 444 miljoen euro voor de 'landen en gebieden overzee' beschikbaar komen om ondersteuning te bieden en om ontwikkeling te stimuleren. Dit is een aanzienlijk bedrag, waar Aruba dus deels aanspraak op kan maken.

Kansen aangrijpen

Eveneens bestaat de mogelijkheid voor LGO's om op financiering uit het InvestEU-Programma aanspraak te maken. Bovendien is een rol voor de EIB (Europese Investeringsbank) ook niet uitgesloten om de broodnodige financiële verlichting en mogelijkheden te bieden.

Dit zijn kansen die Aruba kan aangrijpen om door gebruik van dergelijke beschikbare fondsen te investeren in duurzaam herstel. Daarbij geldt, net als in mijn werk als Europarlementariër en beleidsmaker, dat de juiste timing, voorbereiding en kennis van de procedures van groot belang zijn om de kansen die er zijn te verzilveren. Kansen die benut moeten worden om deze moeilijke tijd weer te boven te komen en vooruit te kijken!

* * *

Tom Berendsen (CDA): 'Als Europese burgers zijn wij met elkaar verbonden'

'Statuswijziging naar 'ultraperifeer gebied' maakt meer Europese steun mogelijk, maar vergt grondige discussie'

Het zou mooi zijn als Aruba met hulp van de Europese Unie zijn economie kan herstellen. Op de langere termijn maakt een statuswijziging naar 'ultraperifeer gebied' meer steun mogelijk. 'Aruba kan dan een beroep doen op Europese structuurfondsen. Dit vergt een grondige discussie'. Aldus Tom Berendsen, sinds juli 2019 lid van het Europees Parlement (CDA/Europese Volkspartij) en onder meer lid van de Commissie voor Regionale Ontwikkeling.

'Arubanen, Curaçaoënaars, Sint Maartenaren, Bonairianen, Statianen en Sabanen vormen de burgers van de Caribische Koninkrijksdelen. Wij zijn met elkaar verbonden als Europese burgers. Vanuit de overtuiging dat we samen sterker zijn dan alleen, zet het CDA zich ervoor in dat de Nederlandse Cariben de samenwerking en betrokkenheid met Europa kan intensiveren.'

De bovenstaande zinnen komen uit ons verkiezingsprogramma voor de Europese verkiezingen van 2019 en vatten in een notendop samen hoe wij als CDA naar de verbinding tussen de Caribische delen van het Koninkrijk en de Europese Unie kijken. Los van de juridische status die de eilanden in EU-verband innemen, zijn de inwoners van de eilanden Nederlandse staatsburgers en daarmee ook Europese burgers. Alleen daarom al heeft de EU ook een verantwoordelijkheid richting de inwoners van de eilanden.

LGO-steun slechts het begin

Tijdens de crisis die de afgelopen maanden over de wereld is uitgerold en waarvan de gevolgen op Aruba en de andere eilanden zeer zwaar worden gevoeld, moet dit dan ook gestalte krijgen. Begin april kondigde de Europese Commissie al aan 111 miljoen euro extra te zullen vrijmaken voor steun aan ‘landen en gebieden overzee’ (LGO), een juridische status die Aruba en de andere Caribische delen van het Koninkrijk op dit moment ook hebben. Een mooi bedrag, maar wanneer je bedenkt dat dit bedrag over 13 LGO’s moet worden verdeeld en gezien de economische schade die in veel van deze gebieden nog altijd lijkt te verergeren, kan dit slechts het begin zijn.

We moeten dan ook op zoek naar kansen in de huidige discussie over de Europese meerjarenbegroting. Er wordt een aanzienlijk fonds beschikbaar gesteld voor het herstel van de Europese economie. Het zou mooi zijn wanneer een deel hiervan kan worden gebruikt om de economie van Aruba en andere LGO’s te steunen. In april heeft het Europees Parlement al een oproep in die richting gedaan en we zullen controleren of de Commissie hier ook gevolg aan geeft.

Meer EU-steun mogelijk

Op langere termijn zou een statuswijziging naar ‘ultraperifeer gebied’ meer Europese steun aan Aruba mogelijk kunnen maken. Onder deze status voor delen van lidstaten die op grote afstand van het Europees continent liggen, is het EU-recht in principe volledig van kracht, maar zijn er uitzonderingen mogelijk wanneer de bijzondere omstandigheden dat vragen.

Dit heeft grote gevolgen voor de autonomie die de landen tot nu toe hebben om hun eigen wetgeving in te stellen. Aan de andere kant kan men dan wel een beroep doen op de middelen voor ultraperifere gebieden binnen de Europese structuurfondsen. Al met al is dit dan ook geen eenvoudige keuze en vraagt dit om een grondige discussie, zowel in de landen afzonderlijk als in Koninkrijksverband. Op korte termijn zal dit dan ook geen soelaas bieden.

EU-plicht aan inwoners

In de tussentijd moeten we alles doen wat binnen het huidige kader mogelijk is om ervoor te zorgen dat de EU hulp biedt in deze moeilijke periode. Dat doen we niet alleen uit medemenselijkheid, maar dat zijn we naar de inwoners van Aruba en de andere Caribische Koninkrijksdelen als mede-Europeanen verplicht’.

* * *